

Sophie:41

ISSN 1602-9631

Gun Årestrup 1930-2011

Ruth Wennerholm f. 1914

Traude Schneider

Horoskopet før Horoskopet

FAGHISTORIE

af Claus Houlberg

De fleste kender formentlig det danske astrologimagasin *Horoskopet*, som er udkommet siden 1992 på forlaget Galaxen. Hvad færre måske er klar over, er at der en snes år før dette eksisterede et

andet tidsskrift af samme navn, udgivet på et andet forlag og med ganske andre personer i redaktionen.

Astrologibladet 'Horoskopet' eksisterede kun ganske kort tid. Det udkom den 20. i hver måned fra september 1973 til januar 1974 - altså blot fire numre i 1973 og fem numre i alt. Bladet var på 52 sider, i et

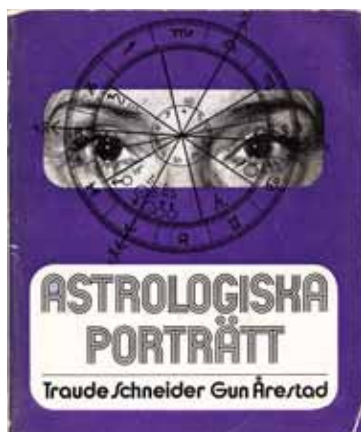
format, blot en smule mindre end A4 (20,5 x 27,5 cm). Det udkom på Williams Forlag, der er var et tegneserieforglag (nu Interpresse). Udstyret var med glittet omslag i fire farver, og mat papir indeni trykt med to farver (sort plus en farve til rammer eller overskrifter).

Ansvarshavende redaktør var Steen Knudsen og de faglige medarbejdere var tre stærke kvinder. Det var astropsykologen Traude Schneider og forfatteren Gun Årestad, der begge boede i Sverige samt den danske astrolog Ruth G. Wennerholm. Ud over stort opsatte tydninger for hvert stjernetegn (et opslag pr tegn med store

s. 3 : Tycho Brahes livsløb (1)

illustrationer), så indeholdt bladet artikler om reinkarnation og skæbnehistorier fra virkeligheden. Dertil et løbende 'Lynkursus i astrologi' med gennemgang af stjernetegn, beregninger osv. samt en 'Astrologisk brevkasse', et 'Månedens astrologiske portræt' og astrologiske kommentarer til kendte mennesker i ind- og udland, deres liv og færden samt fremtidsudsigter.

Nydeligt og professionelt sat op, men af uvisse årsager altså uden større appel til et købende publikum. Måske var svagheden, rent økonomisk, at der var uhyre få annoncer.

Astrologiske portrætter

Forhistorien til dannelsen af dette astrologiske blad er en bog, som Gun Årestad og Traude Schneider fik udgivet på svensk i 1972, altså året før tidskriftet blev udgivet.

Bogens titel var *Astrologiska porträt* og indeholdt otte udførlige horoskoptydninger af betydelige personer i samtiden plus en kortfattet, men god introduktion til tydningen. Bogen er det

lykkelige samarbejde mellem forfatteren Gun Årestad og den oprindeligt tyske astropsykolog Traude Schneider.

Gun Årestad er mest kendt for en række populære romaner samt noveller og andet, der udkom i ugebladet Femina. Hun blev født den 8. april 1930 og døde sidste år, den 27. november 2011. Hun var ikke astrolog, men en både psykologisk og astrologisk interesseret forfatter.

Den danske astrolog Ruth Wennerholm har Museet skrevet kort om i SOPHIE:33. Hun blev født i 1914, men der savnes fortsat en del oplysninger om hendes liv, før en biografi kan skrives.

Traude Schneider

Det er en ganske anderledes historie med Traude Schneider, der ved bogens udgivelse var en af Sveriges mest kendte astropsykologer. Hun udgav en række bøger om spiritualitet, selvrealisation og astrologi, heriblandt bogen *Horoskop og drömtydning* fra 1996.

Peronlige data savnes, men det vides, at hun blev enke efter den i Tyskland kendte astrolog *Rudolf Schneider*, der bl.a. forfattede *Wie berechnet und deutet man ein horoskop* fra 1933 og udgav i samme periode det halvmånedlige tidskrift *Die Zukunft*.

En af Rudolf Schneiders mest kendte elever var i øvrigt den russiskfødte *E. Troinsky*, der bl.a. genopdagede Tertiærdirek-

tioner. Disse tertiære direktioner blev i 1998 udgangspunkt for *Gilbert Tjørnums* astrologiske relativitetsteori.

Rudolf og Traude Schneider levede i mellemkrigsårene i Berlin, men efter Rudolfs død i begyndelsen af Krigen, tog hun til Sverige. Her besluttede hun at kombinere sin viden om psykologi med astrologien.

Den videre historie er, at hun fik en datter, Kate, der som stor pige hjalp hende med beregninger af horoskoper og senere selv blev astrolog og terapeut i Sverige og gift svensk. Kate døde i 2001, men hendes datter Anneli Sjøgren er i dag også astrolog, dog ikke fremtrædende som sin bedstemor, Traude Schneider.

Kilder:

- Horoskopet 1973-74
- Astrologiska porträt, 1972
- <http://minnesalbum.fonus.se>
- www.123people.at

Tycho Brahes livsløb

1. Hveen

Som supplement til biografien over Tycho Brahe i SOPHIE:12, bringes her en levned- og tidsbeskrivelse forfattet af Nies Bache (22.05.1841- 9.11.1895).

Han var direktør for de private skoler i København. Gennem hele livet var hans hovedinteresse historie. Han oversatte flere bøger og skrev historiske artikler til blandt andet "Forlagsbureauets Leksikon".

Hans hovedværk er "Danmarks, Norges og Sveriges Historie", som han udgav i 5 bind 1867 - 76. Siden udkom den i 2. udgave som "Nordens Historie, populært fremstillet", ligeledes i 5 bind 1881 - 87. Et vellykket og pålideligt arbejde, der udfyldte et stort søv.

Alle bøgerne er skrevet med gotiske bogstaver, som mange kan have svært ved at læse. Derfor bringes her med nuværende skrifttyper, de sider, der omhandler Tyge Brahe. De er taget fra sidstnævnte udgaves 3. bind fra 1884, hvor der på første titelside også er anført "Med 302 billeder i træsnit". Dette bind omfatter ca. 800 sider.

Mikael Mårtensson

Tyge Brahe.

FAGHISTORIE

af Nils Bache

Medens Kongemagten under Frederik den Anden synes at have vundet ikke saa lidet Terræn fra Adelsvælden, hvad egentlig politisk Myndighed angaar, naaede Adelen i andre Retninger ved denne Tid videre end nogen Sinde. Da dens politiske Indflydelse syntes at gaa tilbage, da den ikke længer var den egenlige Bærer af Landets Krigsvæsen,

begyndte ogsaa dens Anskuelse om Livet, om hvad Veje Børnene kunde vælge sig, at ændres.

"Krigen er nu ikke mere Adelsmandens eneste Mål, end ikke det vigtigste: to Muligheder, begge fredelige, staa ham aabne. Han kan blive Godsejer, gaa op i Driften af sine frugtbare Jorder, bygge sig en pragtfuld Herregaard og anvende sine Rigdomme til et luxuriøst Liv med Jagt og Drikkelag – eller han kan træde ind i Statens Tjeneste, tjene sig op fra Skri-

ver i Kancelliet til Lensmand, ja maaske naa frem til at blive Kongens Rådgiver" I begge Retninger gaar derfor ogsaa Udviklingen. Ved heldige Operationer, ved en Række betydningsfulde Magelæg, der samler og afrunder hvad der hidtil har ligget spredt, ved Prisstigningen i Almindelighed lykkes det Adelen at forøge sine Indtægter efter den betydeligste Maalestok.

Adelens nye interesser

Men samtidig hermed kaster den sig med al sin Energi over boglige Sysler, i Følelsen af at den ogsaa paa dette Omraade maa tage Luven fra de lavere Stænder. Og fra Mændene, der jo i Reglen til syvende og sidst endte i en eller anden praktisk Virksomhed, gaar denne Syslen med og Kjærlighed til boglig Færd over til Kvinden. Ikke sjældent er det at møde egentlig Lærdom blandt hin Tids adelige Damer.

"De beskyttede selv Videnskab og Poesi. Ofte havde de en usædvanlig Kundskab i de klassiske Sprog: Latin skrev de med Færdighed og gjorde korrekte og pyntelige latinske Vers. De forstod ikke alene Græsk og Latin, men ogsaa Hebraisk, og af de nyere Sprog Hollandsk, Engelsk, Fransk og Tydsk. De fordybede sig i aandelige Betragtninger og gav dem i Trykken. Stunddom skrev de Folianter, men især yndede og bevarede de historiske Mindesmærker og lagde Vind på Fædrelandets Historie og

gamle Viser. Endelig oprettede de paa og ved deres Gaarde Hospitaler for fattige, Skoler for deres eget Kjøen, for adelige Dreng og for Almuen".

De mange Byggeforetagender, der gaa tilbage til Frederik den andens Dage, ere ikke de mindst talende Minder om den blomstrende Tids overstrømmende Rigdom og Magtfulde. Ogsaa paa dette Omraade gik Frederik den anden selv i Spidsen. Til uødellig Ære for Tiden blev dens kjærlighedsfulde Omsorg for Videnskaben og dens Dyrkere. Ogsaa i saa Henseende kappedes Konge og Adel på højsindet Vis med hinanden.

Universitetets Indtægter forøgedes betydeligt; Kommunitet eller Klosteret, der allerede var stiftet under Kristian den tredje, udvidedes nu saaledes, at det gav Underhold til hundrede trængende Studenter, og Sorøkløster forandredes til en Skole for adelige og uadelige. Herluf Trolle og hans ædle Hustru Birgitte Giø oprettede Herlufsholms lærde Skole paa deres Gods Skovkløster ved Næstved; Kristian Walkendorf stiftede i Kjøbenhavn et Kollegium for fattige studerende; den lærde Henrik Ranzau, berømt for sine Kundskaber og sine videnskabelige samlinger, sørgede med Rundhaandethed for trængende lærde, og mange andre Adelsmænd fulgte dis-

se deres Standsfællers ædle Eksempel. Men den danske Adel viste ikke alene sin Kjærlighed til Videnskaben ved at understøtte og hædre dens Dyrkere: ikke saa faa af hin Tids Adelsmænd have selv ofret en Del af deres Liv til at erhverve sig betydelige Kundskaber; enkelte af dem ville endog med Føje kunne regnes blandt de lærdes Tal, ja det største videnskabelige navn fra Frederik den andens Dage tilhører en Adelsmand – den berømte Tyge Brahe.

Tyge Brahe

Han var udsprungen af en af Danmarks ældste Slægter, var Søn af Otto Brahe og Beate Bilde og fødtes på Fædrenegaarden Knudstrup i Skaane den 14. December 1546. Opdragen hos Farbroderen Jørgen Brahe, der var gift med en Søster til Peder Oxe, kom han i sit trettede Aar til Kjøbenhavn for at fortsætte sine studier ved den derværende Højskole, og her var det, at hans Interesser vendtes i en Retning, som skulde blive bestemmende for hele livet.

I højeste Grad vakte det nemlig hans Forundring, at der i August 1560 indtraadte en Solformørkelse, saaledes som de lærde Mænd i Forvejen havde varslet det. Med al sin videbegærlige Aands Fyrighed begyndte han nu paa egen Haand at sætte sig ind i hvad Tiden vidste om Verdensystemets Indretning,

om Himmellegemernes Gang, om deres indbyrdes Forhold og om de dem iboende Kræfter, og anskaffede sig i den Anledning nogle af de vigtigste matematiske og astronomiske Værker.

Da det imidlertid var Farbroderens Ønske, at han en Gang skulde træde i Statens Tjeneste, blev han i Begyndelsen af 1562 sendt til Tydskland for at studere de juridiske og historiske Videnskaber under den højt ansete Anders Sørensen Vedels Vejledning. I al Hemmelighed maatte han stjæle sig til at fortsætte sine Yndlingsstudier, der ikke faldt i hans Slægtninges Smag. Om Aftenen – fortælles der – når Vedel var falden i Søvn, listede han sig op af sin Seng, fremtog en lille Himmelglobus, som han i Smug havde anskaffet sig, og gennemvandrede ved dens Hjælp den funklende Stjernehimmel med de talløse Undere. Senere, da det var gaaet op for Vedel, at hans Myndling ikke vilde opgive sine astronomiske Studier, fik Tyge uhindret Lov til at drive disse og naaede snart en saadan Anseelse blandt Videnskabsfællerne i Leipzig, at der blev gjort ham Tilbud om at træde i Kurfyrstens Tjeneste, hvad han dog afslog.

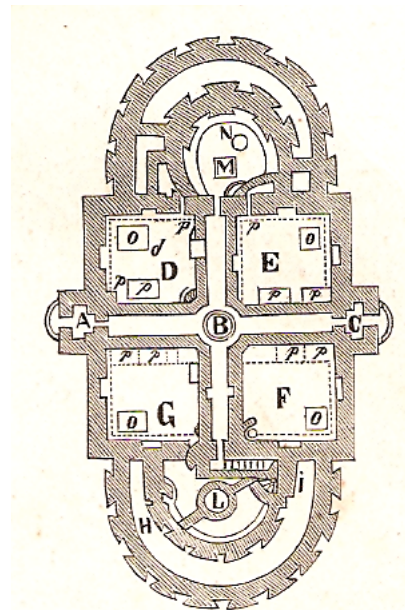
Sit ry som Astronom grundfæstede han imidlertid først efter sin Hjemkomst, da han udgav sit Skrift "de stella nova", om en ny Stjerne, han i November 1572 observere-

de i Stjernebilledet Kassiopeja. Efter Kongens Anmodning holdt han 1574-75 på Universitetet en Række Forelæsninger for unge Adelsmænd, drog saa atter bort og tænkte nu egenlig paa at tage fast Ophold i Basel, da Frederik den anden for at binde ham til Fødelandet i Maj 1576 forlenede ham med Hveen og desuden skænkede ham en Aarpenge samt lovede at erstatte ham hans Udlæg til Bygninger og Instrumenter.

Uranieborg

Her på den lille Ø tilbragte han et og tyve lykkelige Aar, virkende for sin Videnskab, omgivet af dygtige Læringer, til Beundring for hele Europa. Her opførte han det prægtige Slot Uranieborg, der grundedes 1576, saaledes at han kunde anstille sin første Observation på den navnkundige Nybygning paa sin Fødselsdag i dette År, men dog først fuldførtes 1580. Uranieborg, hvis Navn snart var kendt over hele det lærde Europa, med tilhørende Haver og mindre Bygninger indtog en kvadratisk Plads, hvis Sider var hver omtrent 232 Fod (knap 73 m) lange, og hvis Vinkelspidser vendte lige imod Nord, Syd, Øst og Vest.

Uden om hele Anlægget fandtes Jordvolde, omtrent femten Fod (4,5 m) høje, med Spadseregange foroven, indenfor Voldene Haver med Frugttræer og indenfor disse

Grundriss af Uranieborg.

(set fra Nord)

- A. Døren mod Øst.
- B. Vandspringet.
- C. Døren mod Vest.
- D. Vinterstuen.
- E. F og G. Gjæstekamre.
- H. Kjælder og Køkken.
- I. Trappen til andet Stokværk. (nær bordet i F)
- Den 40 Alen dybe Brønd, hvorfra Vand igjennem hemmelige Rør lededes til alle Værelser.
- L. Bibliotheket.
- M. Den store Globus.
- N. 4 Borde for de studerende.
- O. Senge.

Blomsterhaver, der på Tidens Vis var anlagt i allehaande regelmæssige Figurer. Midten var en cirkelrund, noget op-højet og med Stakit omgivet Plads, omtrent 120 Fod (ca. 37m.) i Gjennemsnit, og midt paa denne laa selve Slottet.

Fra Pladsen udgik fire Gange ud imod de fire Hjørner, hvor Voldene stødte sammen.

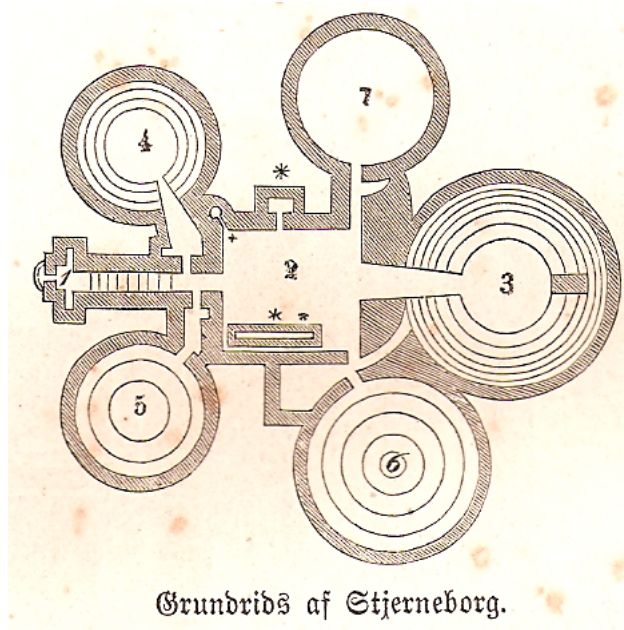
Ved det østlige og vestlige af disse Hjørner var der anbragt hvælvede Portbygninger, ved det sydlige og nordlige to andre Bygninger, der omtrent havde samme ydre Form som det egenlige Slot, men selvfølgelig var meget mindre end dette; af disse var det sydlige indrettet til et Bogtrykkeri, hvorfra Tyge Brahes Skrifter skulde spredes over den lærde Verden, den nordlige bestemt til Bolig for nogle af hans Medhjælpere.

Lige saa symmetrisk var selve Slottet anlagt. Dets midterste og væsentlige Del var en Bygning i Kvadrat med Spidserne vendende nøjagtigt mod de fire Verdens-hjørner, hvortil i Nord og Syd sluttede sig to lavere, runde Taarne med Gallerier og spidse Tage, i Øst og Vest to smalle Udbygninger med Indgangene til Slottet. Over Midten af Hovedbygningens Tag hævede sig en høj ottekantet Taarnbygning med Kuppel og Spir: paa Kuplen, der indeholdt et Urværk, saas Urskiver mod Øst og Vest, medens en stor forgyldt Pegasus knejsede over Spiret som Fløj. Dog endnu mærkeligere var det indre af den vidunderlige Bygning. Ad Hovedindgangen i den østlige Udbygning naaede man gennem Forstuen ind i en Gang, som gik tvers igennem hele Slottet. I Midten af Gangen, paa en

lille udvidet Plads, udsendte et Springvand, hvis Hovedfigur sindrigt drejede sig rundt for Beskuerens undrende Blikke, sine Straaler til alle Sider. Fra en Tværgang, der gik i Nord og Syd, førte Døre ind til de forskellige Værelser, der

alle var fulde af Ting, som nok maatte vække Forundring. Overalt læstes latinske Indskrifter, overalt saas sindbilledlige Fremstillinger, hvori Tiden var saa stærk: paa Bordene stod kostelige Sjeldenheder, og gennem de broget farvede Ruder kastedes et dæmpet Lys, der kun kunde bidrage til at give Omgivelserne et eget Præg. Stueetagen af det sydlige runde Taarn indtoges af et eneste, cirkelrunt Værelse med Søjle i Midten.

Her, hvor Museet og Biblioteket havde sin Plads, var opstillet en mægtig, forgyldt Himmelglobus, paa hvilken Tyge Brahe indgravede Stjerneerne, efterhaanden som han beregnede deres indbyrdes Afstande. En anden Mærkværdighed gjemte Taarnet lige overfor, nemlig en dyb muret Brønd med et kunstigt Trykværk, som gennem

Grundriss af Stjerneborg.

1. 2. 3. Nedgang til Observatoriet. En firkantet Stue, hvorfra man gik ind i de andre hvælvede Kamre.

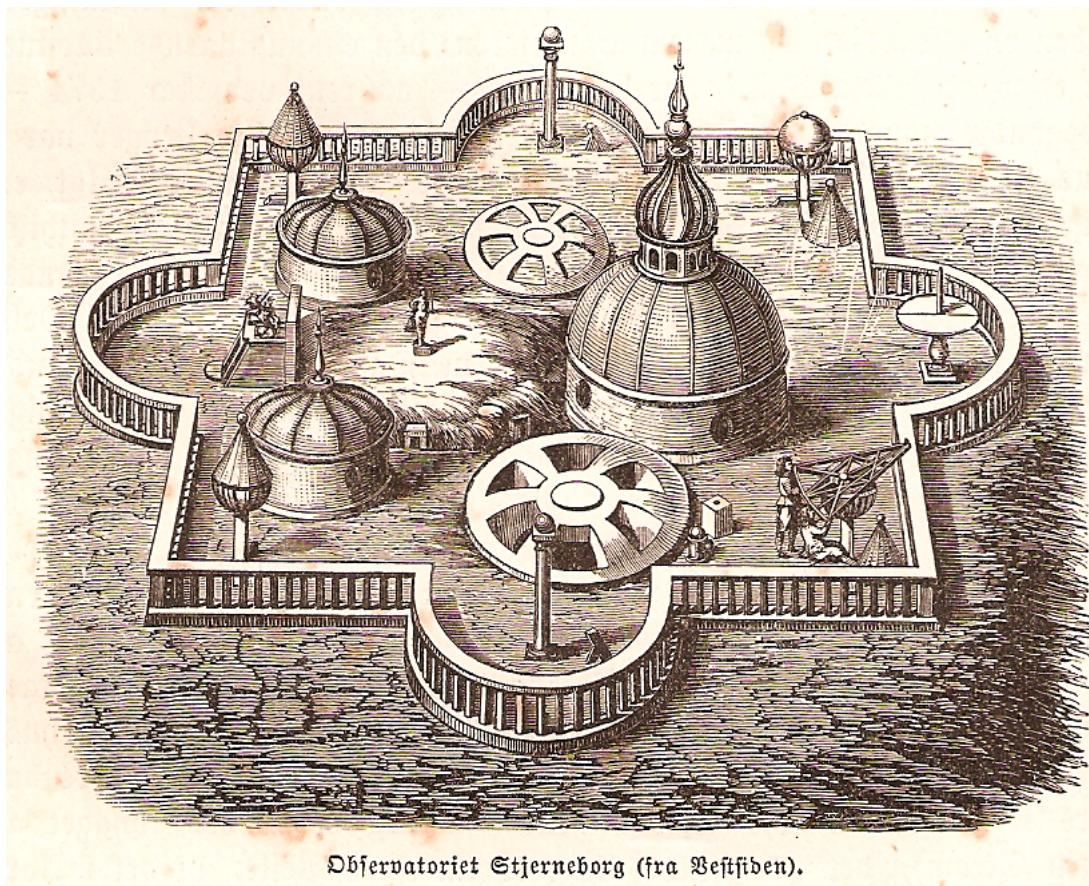
4, 5, 6 og 7 Krypeter eller hvælvede Kamre. I hver af disse stod et af de største astronomiske Instrumenter.

*** Paa dette Sted stod en Seng for Tyge Brahe selv.

Et Bord. I det trekantede Rum nedenfor var en Seng for en af de studerende.

skjulte Rør førte Vandet rundt omkring i Bygningen.

Blandt Værelserne i den øvre Etage lagde Riddersalen med sine herlige Blomsterdekorationer og den henrivende Udsigt over det skovkransede Sund først og fremmest Beslag på Opmærksomheden. Øverst oppe laa endelig den ottekantede Kuppelstue, hvor en Viser under Loftet angav Klokeslettet, en anden Vinden, mens den lærde Slotsherre og hans Medhjælpere havde

Observatoriet Stjerneborg (fra Vestfiden).

et. kemisk Laboratorium dybt i Kjælderens under Bibliotheket. Trods Borgens solide og rummelige Bygninger tilfreds-stillede den dog ikke i et og alt Tyge Brahe som Observationssted, og i Aaret 1584 lod han derfor et nyt Observatorium, som han kaldte Stjerneborg, indrette i en lille Høj, omtrent 70 Skridt syd for Slottet.

Stjerneborg

Dette meget omtalte Observatorium bestod af underjordiske Rum, hvor Instrumenterne kunde staa sikkert og fast, beskyttede mod Regn og Storm, under Kupler og Tage, som kunde aabnes til alle Sider. Udvendig saa man ikke

meget andet end de bevægelige Tage over de underjordiske Rum samt nogle Piller og andre Indretninger, paa hvilke Instrumenterne kunde opstilles.

Over det midterste Rum var dog i Stedet for Kuppel eller Tag en solid muret Hvælving, der var belagt med Jord og en Grønsvær, saa at den lignede en lille Høj. Paa Toppen stod en forgyldt Billedstøtte af Merkur, forsynet med en skjult Mekanisme, saa at den, som det syntes af sig selv, kunde foretage forskellige Bevægelser, til stor Forundring for de overtroiske Bønder (Ovenstaaende Oplysninger om Uraniborg og Stjerneborg ere aftrykte

efter F. R. Friis værk om Tyge Brahe).

Af de betydelige Omkostninger til de storartede Bygningsanlæg tilskød Staten vel en Del, men endnu mere udrededes dog af Tyge Brahe selv, der ogsaa for egen Regning underholdt de mange yngre Videnskabsmænd, der gjæstede hans Borg for at høste Gavn af Mesterens Kundskaber eller stod ham bi under hans lagttager.

Blandt fyrstelige Personer, der besøgte Tyge Brahe, nævnes Frederik den andens Hustru, Dronning Sofie, den unge Kristian den fjerde, og Skotlands videbegjærlige Konge, den ulykkelige Marie Stuarts Søn Jakob den sjette,

der var kommen til Norden for at fejre sit Bryllup med Prinsesse Anna. Men da Tyge Brahes Velyndere var døde, da Peder Oxe, Frederik den anden, Niels Kaas og Jørgen Rosenkrands havde lagt til Hvile, var hans Lykke forbi.

Ganske vist var han ikke selv uden Skyld: hans pirrelige og stridslystne Sind skaffede ham Bryderier i Hobetal, han ellers kunde have undgaaet, og han synes hverken overhovedet at have opfyldt de Pligter, der paahvilede ham som Lensmand, eller særlig at have behandlet sine undergivne Bønder retfærdigt. Dertil kom, at han højlig havde vakt sin Slægts og sine Standsfællers Uvillie

ved sin Forbindelse med en uadelig Kvinde, en Præst eller Bondedatter fra Landsbyen Knudstrup ved Navn Kirstine.

Endelig synes han at have havt personlige Uvenner blandt den unge Kong Kristians Formyndere og nærmeste Omgivelser, og som saadanne har man da ogsaa fra gamle Dage nævnet baade Kristoffer Walkendorf og Kansleren Kristian Friis til Borreby. At Walkendorf skulde have hørt til Tyge Brahes Fjender er dog aldeles ubevist, end sige at han skulde have arbejdet paa at styrte ham i Fordærvelse, og heller ikke om Kristian Friis vides noget saadant med

afgjort Sikkerhed. Bekendt er Fortællingen om, Hvorledes Kristoffer Walkendorf skulde have fattet brændende et Had til Tyge Brahe, fordi han var bleven skarpt irettesat af Kristian den fjerde, da han ved dennes Besøg paa Hveen sparkede til en af Tyge Brahes Hunde, der vilde bide ham. I Virkeligheden er den dog aldeles uhjemlet. Imidlertid – den nye Regering var ikke Tyge Brahe gunstig.

fortsættes

Nyhedsbrevet Sophie udgives løbende og efter behov af Astrologisk Museum. Tidligere numre kan findes på museets hjemmeside <http://pub.asmu.dk> Museets bestyrelse udgør redaktionen, og ansv. red er Claus Houlberg Artikler udtrykker forfatterens synspunkter og ikke nødvendigvis museets.